

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT LEENDERT A. GEELHOED föredraget den 19 juni 2003¹

I — Inledning

1. Oberster Gerichtshof (Österrike) har begärt att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande angående omfattningen av rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse [*] av företag, verksamheter eller delar av verksamheter (nedan kallat direktiv 77/187 eller direktivet). [* I överensstämmelse med andra språkversioner av direktivet används i stället för uttrycket överlåtelse nedan genomgående uttrycket övergång. Övers. anm.]²

2. Frågan som uppkom i målet vid den nationella domstolen gäller huruvida det rör sig om en övergång av verksamhet i den mening som avses i direktiv 77/187, då ett företag på uppdrag av ett sjukhus har ansvar för leveranser och försörjning av mat och dryck till sjukhusets patienter och personal, en verksamhet som tidigare bedrevs av ett annat företag. Det nya företaget använder sig av förråd, gas-, vatten-

och energianläggningar, lokaler och köksmaterial, som har ställts till förfogande av uppdragsgivaren och även har använts av den tidigare driftsansvarige. Det nya företaget övertog dock inte den föregående driftsansvariges personal, varulager, kostnadsberäkningar, menyer, kostförslag, recept eller annan dokumenterad erfarenhet, och har heller inga intentioner att så göra.

3. Detta mål har anknytning till tidigare rättspraxis frändomstolen gällande tjänsteentreprenad, eller där tillämpningen av direktiv 77/187 har varit aktuell. Men trots likheter finns det också olikheter mellan förevarande mål och omständigheterna i målen Süzen³ och Temco.⁴ Det nya företaget övertog nämligen inte någon av företrädarens anställda. Produktionsmedlen överfördes heller inte direkt från det tidigare till det nuvarande företaget. Endast en del av de produktionsmedel som uppdragsgivaren ställt till förfogande och som användes av det tidigare företaget, används även av det nya.

¹ — Originalspråk: nederländska.

² — EGT L 61, s. 26; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 91.

³ — Dom av den 11 mars 1997 i mål C-13/95, Süzen (REG 1997, s. I-1259).

⁴ — Dom av den 24 januari 2002 i mål C-51/00, Temco (REG 2002, s. I-969).

II — Tillämpliga bestämmelser

A — *De gemenskapsrättsliga bestämmelserna*

4. Direktivets bestämmelser har till syfte att skydda arbetstagare i fall där en arbetsgivare byts ut, särskilt vad gäller skyddet för deras rättigheter. I artikel 1.1 föreskrivs att direktivet skall tillämpas vid övergång av ett företag, en verksamhet eller del av en verksamhet till en annan arbetsgivare genom lagenlig överlåtelse [*] eller fusion. [* I överensstämmelse med andra språkversioner av direktivet används i stället för uttrycket "överlåtelse ... genom lagenlig överlåtelse" uttrycket "övergång ... till följd av avtal". Övers.anm.]

5. I artikel 2, inledningen och a, föreskrivs att med "överlåtare" avses i direktivet varje fysisk eller juridisk person som till följd av en övergång enligt artikel 1.1 upphör att vara arbetsgivare för företaget, verksamheten eller del av verksamheten. I enlighet med artikel 2, inledningen och b, definieras "förvärvare" som varje fysisk eller juridisk person som till följd av en övergång enligt artikel 1.1 blir arbetsgivare för företaget, verksamheten eller del av verksamheten. I artikel 3.1 föreskrivs att överlåtarens rättigheter och skyldigheter till följd av ett anställningsavtal eller anställningsförhållande som gäller vid tidpunkten för övergången enligt artikel 1.1, till följd av sådan övergång skall övergå på förvärvaren.

6. Direktiv 77/187 har ändrats vid två tillfällen. Rådets direktiv 98/50/EG av den 20 juni 1998 har framför allt förtydligat vissa begrepp mot bakgrund av domstolens rättspraxis.⁵ För att göra texten mer sammanhängande upphävde rådet direktiv 77/187 och ersatte detta med rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid övergång av företag, verksamheter eller delar av verksamheter.⁶

7. Direktivets artikel 1.1 har med stöd av direktiv 98/50 blivit artikel 1.1 a. Genom direktiv 98/50 har nämligen införts en ny bestämmelse, artikel 1.1 b gällande begreppet övergång, som nu har följande lydelse:

"Med förbehåll för vad som sägs under a) [...] skall med övergång enligt detta direktiv förstås övergång av en ekonomisk enhet, som behåller sin identitet och varmed förstås en organiserad gruppering av tillgångar vars syfte är att bedriva ekonomisk verksamhet, vare sig denna utgör huvud- eller sidoverksamhet."

5 — Rådets direktiv 98/50/EG av den 29 juni 1998 om ändring av direktiv 77/187/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid övergång av företag, verksamheter eller delar av verksamheter (EGT L 201, s. 88). Tidsfristen för införandet av direktiv 98/50 löpte ut den 17 juli 2001.

6 — EGT L 82, s. 16. Om motsatt ej anges så hänvisar jag härnäst till originaldirektivets text.

8. Detta förtydligande var enligt ingressen i direktiv 98/50 nödvändigt med hänsyn till kravet på rättssäkerhet och insyn, men det förändrar inte direktivets räckvidd såsom detta tolkats av domstolen.⁷

III — Bakgrunden till målet vid den nationella domstolen, förfarandet och tolkningsfrågan som har hänskjutits för förhandsavgörande

10. Med tanke på det nyanserade sätt på vilket domstolen framställt villkoren för tillämpningen av direktiv 77/187, är omständigheterna i varje konkret fall av stor betydelse. Enligt den nationella domstolen har följande händelser inträffat.

B — Den nationella lagstiftningen

9. I Österrike har direktiv 77/187 införlivats genom Arbeitsvertragsrechtsanpassungsgesetz (den lag som reglerar lagstiftningen rörande anställningskontrakt, nedan kallad AVRAG). I 3 § AVRAG föreskrivs att när en del av en verksamhet övergår på en annan innehavare, övertar denne i egenskap av arbetsgivare alla rättigheter och skyldigheter som följer av de anställningsförhållanden som föreligger vid tidpunkten för övergången. Denna bestämmelse skall enligt Oberster Gerichtshofs rättspraxis tolkas i överensstämmelse med direktiv 77/187 i dess ändrade lydelse, och med hänsyn till domstolens avgörande avseende rådets direktiv.

11. Den ansvarige för driften av ett här icke namngivet sjukhus slöt år 1990 ett avtal med Sanrest, ett företag som bedriver verksamhet inom storköksbranschen. Enligt avtalet skulle detta företag ansvara för leveranser och försörjning av mat och dryck samt ekonomitjänster, vilket innebar en komplett service till patienter och personal till priser som beräknades med utgångspunkt i de måltider en person intar under en dag. I detta hänseende skulle det berörda företaget tillhandahålla ett särskilt urval av rätter (olika sorters dietkost). Maten skulle tillagas i sjukhusets ekonomitrymmen. I Sanrests uppgifter ingick framtagnings av matsedlar, inköp, lagring, tillagning, portionering och transport av portionsförpackade måltider till olika avdelningar — dock inte utdelning av måltider till patienterna — servering i personalmatsalen samt disk och städning av de för ändamålen använda utrymmena. Gas-, vatten- och energianläggningar samt nödvändiga inventarier ställde den ansvarige för driften av sjukhuset till förfogande. Eventuella skador på dessa inventarier

7 — Se skäl 4.

skulle Sanrest ersätta. Andra särskilda tjänster skulle ersättas separat. Sanrest skulle dessutom ansvara för sjukhusets cafeteria.

12. Efter det att det i mitten av år 1998 hade uppstått motsättningar mellan den ansvarige för driften av sjukhuset och Sanrest, sade den förre upp avtalet med Sanrest genom en skrivelse av den 26 april 1999, varvid den sex månader långa uppsägningstiden beaktades. Sjukhuset begärde därefter anbud om tillhandahållande av de aktuella händelserna. Sanrest deltog i det nya anbudsförfarandet och upplystes i mitten av oktober 1999 om att Sodexho hade övertagit driften av storköket.

13. Sanrest uppfattade detta som en övergång av verksamhet. Den ansvarige hos Sodexho avböjde dock att överta såväl material som varulager och Sanrests anställda. Sodexho erhöll heller inte kostnadsberäkningar, menyer, kostförslag, recept eller annan dokumenterad erfarenhet. Av Sanrests övriga kunder övertog Sodexho endast 6–10 menyer avsedda för den i sjukhuset belägna förskolan.

14. Sökandena i målet vid den nationella domstolen, som var anställda hos Sanrest och arbetade i storköket och sjukhusets cafeteria yrkade i första instans att det skulle fastställas att deras anställningsförhållanden fortfarande skulle gälla gentemot Sodexho. De gjorde, med stöd av Sanrest, gällande att övertagandet av stor-

köket och cafeteria utgjorde en övergång av en verksamhet i den mening som avses i 3.1 § AVRAG samt artikel 1.1 i direktiv 77/187. Sodexho hade övertagit materiella och immateriella tillgångar och därmed en ekonomisk enhet som på ett varaktigt sätt organiserats med en och samma kund. Det handlade om en produktionsenhet med inslag av handels- och tjänsteverksamhet. Enligt sökandena är det inte övertagandet av verksamheten som är avgörande utan snarare det faktum att de personer som är ansvariga för verksamheten byts ut. Ett övertagande av personalstyrkan är en konsekvens av övergången av verksamheten och inte ett villkor för denna.

15. Sodexho bestred denna ståndpunkt. Sodexho hävdade sammanfattningsvis att man inte övertagit vare sig materiella eller immateriella tillgångar såsom varulager, menyer, kostförslag, recept, kostnadsberäkningar eller annan dokumenterad erfarenhet, och inte heller ens en del av personalen. Lokalerna och den utrustning som övertogs utgör inte en arbetsenhet och det kan således inte bedömas som en övergång av verksamhet. De inventarier som den ansvarige för driften av sjukhuset hade ställt till förfogande har delvis måst kompletteras. Sodexho försäkrade att man bedrev verksamhet inom storköksbranschen med sin egen organisation, egna kostnadsberäkningar, eget "know-how" och egna matsedlar. Slutligen handlar det för Sodexho enbart om ett byte av uppdragsgivare.

16. I första instans avslogs de anställdas krav och den österrikiska domstolen slog fast att det inte handlade om en övergång av verksamhet. Domstolen i andra instans var av en annan åsikt och upphävde följaktligen avgörandet från första instans.

form av personal, varulager, kostnadsberäkningar, menyer och kostförslag, recept eller dokumenterad erfarenhet — som det första storköksföretaget har fört in i verksamheten?

17. Efter det att revisionstalan väckts vid Oberster Gerichtshof begärde denna domstol genom beslut av den 25 juni 2001, med stöd av artikel 234 EG, att domstolen skall meddela förhandsavgörande avseende följande tolkningsfråga:

IV — Parternas yttranden

18. Sodexho, kommissionen och Förenade kungarikets regering har inkommit med skriftliga yttranden. Förhandlingen hölls den 15 maj 2003.

Är det fråga om en övergång av en del av en verksamhet i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1997 om tillnärmning av medlemsstaters lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid övergång av företag, verksamheter eller delar av verksamheter när den som ansvarar för driften av ett sjukhus och som hittills har uppdragit åt ett storköksföretag att förse sjukhusets patienter och personal med mat och dryck till priser som är beräknade med utgångspunkt i de måltider en person intar under en dag, och som dessutom har ställt vatten och energi samt sina ekonomiutrymmen (storkök) och nödvändiga inventarier till förfogande, efter uppsägning av detta avtal, överlåter dessa uppgifter och den utrustning som hittills har ställts till det första storköksföretagets förfogande till ett annat storköksföretag, utan att detta andra storköksföretag övertar den utrustning — i

19. Sodexho har vidhållit att det inte rör sig om en övergång av verksamhet. Sodexho grundar detta på att man inte har haft någon direkt kontakt med den som tidigare hade ansvaret för storköket och cafeterian på sjukhuset, och att den varken övertagit materiella eller immateriella tillgångar från denne.

20. Sodexho har inte bestridit att storköket och cafeterian på sjukhuset utgör en enhet som består av dess personal samt materiella och immateriella tillgångar, genom vilka ekonomiska aktiviteter kan utövas.

21. Det kan enligt Sodexho dock inte röra sig om en övergång av verksamhet i den mening som avses i direktiv 77/187/EEG, eftersom den ekonomiska enhetens identitet inte har bevarats.

22. Sodexho övertog inte personalstyrkan, arbetsledningen, organisationen av arbetet, driftsmetoder eller driftkapital. Sodexho använder sig enbart av de utrymmen och nödvändiga inventarier som den ansvarige för driften av sjukhuset har ställt till förfogande samt gas-, vatten- och energianläggningarna. De resurser som ställts till dess förfogande kan i sig inte leda till slutsatsen att enhetens identitet har bibehållits. Man kan inte heller dra slutsatsen att det inträffat en övergång av en ekonomisk enhet enbart på grund av att den tidigare och den nuvarande innehavaren utför liknande tjänster. Enbart den omständighet att en funktion övertagits medför inte att det är fråga om en övergång av verksamhet.

23. Sodexho anser att det finns flera olika typer av verksamhet som skulle kunna känneteckna driften av ett sjukhuskök och en cafeteria. Det rör sig antingen om verksamheter som huvudsakligen baserar sig på arbetsinsatser eller verksamheter där driftkapitalet är viktigast eller slutligen, verksamheter där båda dessa komponenter är lika viktiga. Sodexho tar inte själv ställning i frågan om vilken typ av verksamhet som driften av ett sjukhuskök och en cafeteria rör sig om.

24. Ett kollektiv av arbetstagare som varaktigt förenas i en gemensam verksamhet kan således, inom vissa sektorer där verksamheten i huvudsak baserar sig på arbetsinsatser, utgöra en ekonomisk enhet. En sådan enhet kan behålla sin identitet när den nye arbetsgivaren inte inskränker sig till att fortsätta verksamheten i fråga utan även övertar en huvuddel — i förhållande till antal och kompetens — av personalstyrkan som hans föregångare särskilt hade avdelat för denna uppgift. Om driften av kök och cafeteria skulle visa sig tillhöra denna typ av verksamhet kan man enligt Sodexho endast dra slutsatsen att det inte har skett en övergång av verksamhet, eftersom ingen från den gamla personalen har återtagits av den nya innehavaren.

25. Om verksamheten tillhör den typ där driftkapitalet spelar en avgörande roll och detta driftkapital, som är nödvändigt för att bedriva verksamheten, inte har överlåtits av den tidigare till den nuvarande innehavaren, utesluter detta enligt Sodexho definitivt att enheten behåller sin identitet.

26. Om driften av sjukhusköken och cafeteria visar sig tillhöra en sektor där arbetskraften och driftkapitalet är lika viktigt för driften av verksamheten, anser Sodexho att det inte kan röra sig om en övergång av verksamhet, då vare sig personal eller tillgångar har övergått på den nuvarande innehavaren.

27. Kommissionen bedömer att det i förvarande fall har inträffat en övergång av verksamhet. Denna slutsats stödjer sig på en argumentation som sammanfattas på följande sätt.

28. I likhet med de andra parterna som har framfört sina synpunkter är kommissionen av den uppfattningen att det rör sig om en stabil ekonomisk enhet vars verksamhet inte inskränker sig till utförandet av ett specifikt arbete.

29. För att avgöra om förutsättningarna för en övergång är uppfyllda är det enligt kommissionen avgörande att den ekonomiska enhetens identitet har bevarats. Vid denna bedömning måste hänsyn tas till samtliga omständigheter som kännetecknar ifrågavarande transaktion.

30. Först och främst skall det undersökas vilken typ av företag eller verksamhet det rör sig om. Enligt kommissionen har förvarande mål den egenheten att verksamhetens tillgångar i huvudsak har inkäffats av en enda uppdragsgivare, att verksamheten (eller delar av verksamheten) är förlagd till uppdragsgivarens lokaler och att den sistnämnde är ägare till de tillgångar som är nödvändiga för driften av verksamheten och ställer dessa till förfogande så att uppdragstagaren kan utföra tjänsterna.

31. För det andra har, enligt kommissionen, sjukhusköket och andra materiella tillgångar som anses utgöra en viktig del av verksamheten, övertagits av Sodexho. Det stämmer att den nya innehavaren inte har övertagit sin föregångares produktionsmedel vad gäller varulager, kostnadsberäkningar, menyer, kostförslag, recept eller annan dokumenterad erfarenhet. Kommissionen anser emellertid att detta är av mindre betydelse.

32. För det tredje har Sodexho inte övertagit sin företrädares personal. Kommissionen anser dock att detta inte nödvändigtvis utesluter att det rör sig om en övergång av verksamhet. I ett företag där materiella tillgångar eller vissa produktionsmetoder är viktiga för driften av verksamheten, kan företagets identitet ha bibehållits trots att personalen inte har övertagits.

33. Sodexhos vägran att överta personalen är inte förenlig med det skydd som direktiv 77/187 ger åt arbetstagare, speciellt då det rör sig om okvalificerade arbetstagare. Valet att inte överta personal skulle kunna utnyttjas som metod för arbetsgivare att kringgå direktivets tillämpningsområde.

34. För det fjärde finner slutsatsen att den ekonomiska enheten har behållit sin identitet stöd i överlåtelsen av kunder. Denna slutsats stöds även av likheten i arbetet och att detta fortsatt utan avbrott.

35. Av Förenade kungarikets yttranden framgår att det anser att cateringbranschen tillhör en sektor där verksamheten i huvudsak baseras på arbetsinsatser. I denna typ av sektor kan en ny uppdragstagare lätt undvika en tillämpning av direktivet genom att nästan inte överta några tillgångar, eller genom att endast överta en del av sin föregångares personalstyrka. I denna sektor leder ett icke-erkännande av en övergång av verksamhet framför allt till ett bristfälligt skydd av de mest utsatta arbetstagarna, det vill säga de med relativt låg utbildning.

36. När en ny uppdragstagare däremot inte övertar en betydande del av vare sig tillgångar eller personalstyrka från föregående uppdragstagare, återstår endast bibehållandet av samma verksamhet. Om direktiv 77/187 skulle tillämpas i ett sådant fall, skulle det faktum att verksamheterna liknar varandra räcka för att en övergång skall anses ha inträffat i den mening som avses i direktiv 77/187. En så vidsträckt tolkning av direktivet är heller inte önskvärd.

37. Förenade kungarikets regering har uppgivit tre möjliga lösningar men utan att ange en preferens för någon av dem.

38. Enligt den hypotes där en ny uppdragstagare inte övertar en markant del av vare sig tillgångar eller personalstyrka av den tidigare innehavaren, har det inte skett en övergång av verksamhet i den mening som avses i direktivet. Det bakomliggande syftet när en ny uppdragstagare väljer huruvida den skall överta personalen är utan relevans vid bedömningen av om en övergång har inträffat i den mening som avses i direktivet. Detta första alternativ skulle garantera rättssäkerheten men också ge nya uppdragstagare möjligheten att undvika en tillämpning av direktivet.

39. Domstolen skulle också kunna betrakta den nya uppdragstagarens syfte då denna bestämmer huruvida den skall behålla sin föregångares personal (och speciellt möjligheten att det kan handla om ett sätt att undgå en tillämpning av direktivet) som en avgörande faktor i sin bedömning. Direktivet skall i så fall tillämpas när: i) personalen inte har övertagits av den nya uppdragstagaren, ii) det skulle ha räknats som en övergång i den mening som avses i direktivet om personalen hade övertagits, och iii) anledningen till ett sådant beslut är en avsikt att undvika en tillämpning av direktivet. Även denna lösning skulle garantera rättssäkerheten, men den skulle kunna skapa praktiska problem vad beträffar fastställandet av de verkliga anledningarna till varför uppdragstagaren valt att inte överta sin företrädares personal.

40. För det tredje skulle domstolen kunna anse att det bakomliggande syftet till huruvida den nya uppdragstagaren väljer att överta personalen, endast utgör en av de faktorer som bör beaktas när den bedömer huruvida det är fråga om en övergång. Det skulle ankomma på den nationella domstolen att beakta samtliga omständigheter för att avgöra om det skett en överlåtelse.

41. Den andra frågan som måste beröras är en följd av det faktum att den nya uppdragstagaren har övertagit viktiga materiella tillgångar (utrustningen och annat köksmaterial) tidigare använda av den föregående uppdragstagaren men som har tillhandahållits av uppdragsgivaren.

42. Förenade kungarikets regering anser att det föreligger en konflikt i rättspraxis vad gäller frågan hur man skall kunna fastställa att den nya uppdragstagaren har övertagit materiella tillgångar tidigare använda av den föregående uppdragstagaren, men som har försetts av uppdragsgivaren⁸.

43. Denna konflikt måste enligt Förenade kungariket lösas på följande sätt. Då oundgängliga tillgångar överläts direkt från den tidigare till den nya uppdragstagaren talar denna omständighet för att en övergång har skett i den mening som avses i direktivet. När den nya uppdragstagaren har blivit försedd med sådana tillgångar av uppdragsgivaren och det är gängse villkor i typen av avtal att uppdragsgivaren ställer de huvudsakliga tillgångarna till förfogande, kan det emellertid inte därav slutligt avgöras huruvida en övergång har inträffat eller inte.

44. Förenade kungarikets regering har uppmanat domstolen att ange hur denna konflikt skall lösas i förevarande fall.

V — Rättslig bedömning

A — Domstolens rättspraxis avseende räckvidden av artikel 1.1 i direktiv 77/187

45. Med hänsyn till omständigheterna i målet vid den nationella domstolen är det lämpligt att först erinra om de principer som slagits fast i rättspraxis avseende tillämpningsområdet för artikel 1.1 i direktiv 77/187. Jag kommer därvid även

⁸ — Enligt regeringen föreligger en motsättning mellan domstolens dom av den 2 december 1999 i mål C-234/98, Allen m.fl. (REG 1999, s. I-8643), och domen av den 25 januari 2001 i mål C-172/99, Liikenne (REG 2001, s. I-745), punkt 42. I det första målet ansåg domstolen att "den omständigheten att äganderätten till de tillgångar som var nödvändiga för driften av företaget inte hade överlåtits till det nya företaget hindrar inte att det kan ha skett en [övergång] [...]". Under dessa omständigheter är det faktum att ingen överlåtelse av tillgångar inträffat mellan ACC och AMS inte av avgörande betydelse." I det andra målet förklarade domstolen att "inom en sådan sektor som kollektivtrafik med buss, där materiella tillgångar utgör en viktig del i utövandet av verksamheten, måste den omständigheten att sådana tillgångar, vilka är absolut nödvändiga för att enheten skall kunna fungera väl, inte i betydande utsträckning har övergått från den tidigare till den nya innehavaren av kontraktet leda till att denna enhet inte anses har bevarat sin identitet".

att beröra domstolens ståndpunkt i fråga om direktivets tillämpning vid upphandling av tjänster. Denna rättspraxis, som ständigt utvidgas, utgör redan en viktig del av svaret på tolkningsfrågan.

46. Enligt artikel 1.1 i direktiv 77/187 måste tre villkor uppfyllas för att direktivet skall vara tillämpligt: övergången måste resultera i en ny arbetsgivare, den måste innefatta ett företag, en verksamhet eller del av en verksamhet samt följa av avtal.⁹

47. Det bör först påpekas att direktiv 77/187 enligt domstolens fasta rättspraxis syftar till att "skydda" arbetstagarnas rättigheter vid byte av arbetsgivare och göra det möjligt för dem att fortsätta sin anställning hos den nya arbetsgivaren på samma villkor som hos överlåtaren. Direktivet är således tillämpligt i samtliga fall när det som ett led i ett avtalsförhållande sker ett byte av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för verksamhetens drift och som tar på sig en arbetsgivares skyldigheter gentemot de anställda i företaget.

9 — Se domen i målet Temco (ovan fotnot 4), punkt 21.

48. Dessutom har domstolen vid flera fall erinrat om att "[d]et avgörande kriteriet för att fastställa om det föreligger en [övergång] enligt direktivet, är om enheten i fråga behåller sin identitet, vilket är fallet i synnerhet när driften fortsätter eller återupptas".¹⁰ För att en fullständig eller partiell övergång skall anses föreligga, krävs att två grundläggande villkor är uppfyllda.

49. För det första måste övergången hänföra sig till en varaktigt organiserad ekonomisk enhet, vars verksamhet inte är begränsad till att utföra ett visst arbete. Begreppet enhet avser följaktligen en sådan organisation av personer och materiella samt immateriella tillgångar som kan bedriva en ekonomisk verksamhet genom vilken ett särskilt syfte eftersträvas.¹¹

50. För det andra skall frågan huruvida det föreligger en övergång bedömas i förhållande till ett visst antal omständigheter som kännetecknar transaktionen. Det är denna aspekt av utvärderingen som är aktuell i förevarande mål. Domstolen har i detta hänseende slagit fast vissa kriterier

10 — Dom i målet Süzen (ovan fotnot 3), punkt 10. Se även dom av den 18 mars 1986 i mål C-24/85, Spijkersmot Benedikt (REG 1986, s. 1119), punkterna 11 och 12, och mer nyligen, dom av den 7 mars 1996 i mål C-171/94 och C-172/94, Merckx och Neuhuys (REG 1996, s. I-1253), punkt 16.

11 — För rättspraxis, se domen i målet Temco (ovan fotnot 4), punkt 23.

som de nationella domstolarna skall beakta. Det rör sig om samtliga omständigheter som kännetecknar ifrågavarande transaktion, nämligen

a) typen av företag eller verksamhet som det är frågan om,

b) huruvida materiella tillgångar, såsom byggnader eller lös egendom, har övertagits,

c) värdet på de immateriella tillgångarna vid tidpunkten för övergången,

d) huruvida huvuddelen av personalstyrkan har övertagits av den nye arbetsgivaren,

e) huruvida kundkretsen har övertagits,

f) hur lika de verksamheter är som har bedrivits före och efter övergången,

g) hur länge ett eventuellt avbrott i verksamheten har varat.

51. Dessa omständigheter utgör emellertid endast delar av den helhetsbedömning som måste göras och domstolen anser att de därför inte kan bedömas var för sig.¹²

B — Skall bytet av uppdragstagare betraktas som en övergång av verksamhet?

52. Innan frågan om bibehållandet av enhetens identitet behandlas önskar jag dra uppmärksamheten till de omständigheter under vilka den andra uppdragstagaren efterträdde den första.

53. I föreliggande fall anförde sjukhuset förberedelserna av måltider, som den i egenskap av arbetsgivare är skyldig att tillhandahålla sin personal och i egenskap av vårdinstitution är skyldig att tillhandahålla patienterna, till ett storköksföretag. Sjukhuset drar nytta av de aktuella tjänsterna och måste således räknas som en kund till storköksföretaget. För att kunna dra nytta av de nämnda tjänsterna försåg sjukhuset företaget med nödvändiga produktionsmedel. Efter det att kontraktet med föregående uppdragstagare hade upphört slöts, efter ett anbudsförfarande, ett nytt avtal med Sodexho. Sanrest behöll på så sätt sin ställning som företag.

¹² — Dom i målen Spijkers mot Benedikt (ovan fotnot 10), punkt 13, Süzen (ovan fotnot 3), punkt 14, och Temko (ovan fotnot 4), punkt 24.

54. Under dessa omständigheter kan man inte säga annat än att den tidigare uppdragstagaren har förlorat ett kontrakt till förmån för den nya uppdragstagaren. Företag inom cateringbranschen tillhandahåller tjänster till ett flertal kunder på olika platser. Enligt min uppfattning kan följaktligen inte förlusten av en enda kund jämföras med en övergång av verksamhet.

55. Såsom det framgår av nedanstående resonemang finner denna utgångspunkt också stöd i domstolens rättspraxis, där begreppet övergång ibland ges en bred tolkning och ibland en mer restriktiv sådan.

56. Direktivet är tillämpligt vid varje fall där det inom ramen för ett kontrakt sker ett byte av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för verksamhetens drift och som tar på sig en arbetsgivares skyldigheter gentemot de anställda i företaget.

57. Övergången måste inträffa ”till följd av avtal eller fusion” (artikel 1.1 a i direktivet). Domstolen har redan sedan en tid tillbaka slagit fast att detta begrepp ej bör uppfattas som att en övergång enbart inträffar som en följd av en överenskommelse.

58. En ensidig juridisk handling, såsom uppsägningen av ett hyreskontrakt, faller också inom ramen för ett avtal och kan därför omfattas av direktivets tillämpningsområde. I målet Redmond Stichting¹³, hade en kommun i Nederländerna beslutat att ändra sin bidragspolicy gentemot drogmissbrukare. Kommunen drog tillbaka det stöd som tidigare gått till en stiftelse för att flytta över stödet till en annan stiftelse. För att avgöra huruvida direktiv 77/187 var tillämpligt, lade domstolen stor vikt vid det faktum att de två stiftelserna sinsemellan hade löst överförandet av patienter, lokaler, dokumenterad erfarenhet samt resurser. I sin dom kungjorde domstolen att kontraktets villkor hade följts, eftersom ”stöd i vissa länder beviljas genom en ensidig rättsakt och åtföljt av vissa villkor samt i andra länder genom avtal om stöd”. I vilket fall som helst har bytet av bidragstagare skett inom ramen för ett avtal i den mening som avses i direktivet.

59. I målet Merckx och Neuhuys¹⁴, som gällde en övergång av en bilförsäljningsrörelse, kom den tidigare och den nya generalagenten överens om kostnaderna angående övertagandet av personalstyrkan, en omständighet som, enligt domstolen, bekräftade att det rörde sig om en övergång till följd av avtal i den mening som avses i direktivet. I målet Collino och Chiappero¹⁵ fanns stöd för övergången i en lag. Återigen

13 — Domstolens dom av den 19 maj 1992 i mål C-29/91, Redmond Stichting (REG 1992, s. I-3189; svensk specialutgåva, volym 12, s. I-87).

14 — Ovan fotnot 10.

15 — Dom av den 14 september 2000 i mål C-343/98 (REG 2000, s. I-6659).

fann domstolen att villkoret för en övergång till följd av avtal hade uppfyllts. Med hänvisning till domen i det ovan nämnda målet Redmond Stichting slog domstolen fast att det faktum att övergången var ett resultat av ett ensidigt beslut av myndigheterna och inte av en överenskommelse mellan parter, inte utesluter att direktivet tillämpas.

tjänsteavtal till en konkurrent kan följaktligen inte i sig anses visa att det rör sig om en [övergång] i den mening som avses i direktivet. Det tjänsteföretag som tidigare innehade avtalet, och som förlorar en kund, består likväl i sin helhet utan att det kan anses att dess verksamhet eller del av verksamhet har överlåtits till den nye innehavaren av avtalet.”

60. Det måste följaktligen inte existera ett direkt avtalsförhållande mellan överlåtaren och förvärvaren. Det räcker med att övergången är resultatet av ett beslut som förverkligas i form av ett avtal, en ensidig handling, domstolsbeslut eller lag. En övergång kan även äga rum i två etapper genom förmedling av en tredje person, till exempel ägaren eller upplåtaren. Direktivet är således också tillämpligt då övergången sker i två steg genom förmedling av en tredje person.

62. Det kan alltså inte betraktas som en övergång då två konkurrerande företag som, utöver det faktum att de efter varandra har tecknat ett kontrakt med samma kund, inte upprätthåller någon kontakt med varandra.

61. Dock har domstolen också förklarat att begreppet övergång av verksamhet inte har en obegränsad räckvidd. I domen i målet Süzen¹⁶ angav domstolen på följande sätt de gränser som denna breda tolkning inte får överskrida: ”Att den tjänst som tillhandahölls av den tidigare och av den nye innehavaren av avtalet är av samma slag kan, såsom har påpekats av huvuddelen av intervenienterna i målet, i sig inte leda till slutsatsen att det rör sig om [övergång] av en ekonomisk enhet. [...] Förlusten av ett

63. Med beaktande av domen i målet Süzen drar jag således slutsatsen att det i förevarande fall inte är fråga om en övergång av verksamhet, eftersom det här endast handlar om förlusten av ett avtal. Det går inte att komma fram till något annat om det inte visar sig att det trots allt går att fastställa ett bevarande av företagets identitet. Så är fallet då kontraktet, i detta fall det som förbinder sjukhuset och den nya uppdragstagaren, innehåller vissa bestämmelser, i synnerhet skyldigheten att överta personalstyrkan. Det kan också vara så att andra faktorer ger vid handen att (en del av) företaget trots allt har överlåtits.

C — Bibehållande av den ekonomiska enhetens identitet

64. Det är klarlagt att det i avtalet mellan sjukhuset och Sodexho inte finns några klausuler angående personalen. Det måste följaktligen bedömas huruvida andra omständigheter visar att företagets identitet har bevarats. Detta är avgörande för att bedöma om det trots min första slutsats har inträffat en övergång av verksamhet. Bevarandet av en enhets identitet förutsätter att två grundläggande villkor är uppfyllda (se punkterna 49–51). Det första av dessa två villkor är inte ifrågasatt här. Den nationella domstolen har medgivit att driften av storköket och cafeteria utgör en enhet bestående av personal och andra faktorer som möjliggör utövandet av en ekonomisk aktivitet med ett specifikt syfte. Enligt den nationella domstolen har företaget till syfte att ”förse patienter och personal med måltider till ett bestämt pris”. Denna uppfattning har inte bestridits och behöver följaktligen inte bedömas vidare.

65. Såsom jag angivit ovan, är det i förevarande fall det andra villkoret som utgör ett problem, det vill säga frågan huruvida andra omständigheter kan leda till slutsatsen att företagets identitet bevarats (se

punkt 50). De faktorer som domstolen beaktat vid sin bedömning av huruvida det föreligger en övergång skall därför undersökas. Återigen vill jag påpeka vikten av att dessa faktorer bedöms i sin helhet.¹⁷

Typen av företag eller verksamhet

66. Cateringbranschen karakteriseras av en slutprodukt som består av leverans av varor — måltiderna — och utförandet av vissa typer av tjänster, i synnerhet att ställa personal till förfogande, leverera måltider till sjukhusets matsal, utarbeta matsedlar, transportera mat samt städning. Det handlar, såsom framkommer av beslutet om hänskjutande, om en kombination av handlingar, nämligen utarbetandet av matsedlar, inköp, lagerhållning, transport, leverans av måltiderna (förutom utdelning till patienterna) och städning.

67. Att förse en vårdinstitution såsom ett sjukhus med mat, kräver antagligen också att vissa kvalitativa kriterier uppfylls, på grund av de specifika hälsokrav som råder på en sådan typ av arbetsplats. Det kan innebära att speciell uppmärksamhet måste ägnas åt hygien och specifika krav vad gäller måltiderna för vissa patienter (diet etc.). Det går inte att utesluta att personalen

¹⁷ — Se domarna i målen Spijkers mot Benedikt (ovan fotnot 10), punkt 13, Süzen (ovan fotnot 3), punkt 14, och Temco (ovan fotnot 4), punkt 24.

måste uppfylla vissa krav vad gäller kunskap och lämplighet inom hälsoområdet.

68. Den nationella domstolen har uttryckligen påmint om betydelsen av produktionsmedlen för verksamheten i fråga. Med tanke på företagets ändamål, det vill säga leverans av måltider till patienterna och personalen till bestämda priser, bör sjukhusköket och dess utrustning betraktas som oundgängliga för verksamheten. Enhetens identitet är ett resultat av en kombination av tillgångarna, av vilka personalen är en del. Vi har i detta fall att göra med utförandet av kvalificerade tjänster.

69. Enligt rättspraxis är bevarandet av identiteten i fall av tjänsteutövande till stor del beroende av huruvida personal eller tillgångar överläts. Detta beror på typen av enhet. Förevarande mål skiljer sig emellertid från andra mål som domstolen tidigare avgjort.

70. Den rättspraxis som rör situationen där en ekonomisk enhet kan fungera nästan uteslutande med hjälp av sin arbetskraft, det vill säga utan betydande materiella eller

immateriella tillgångar, kan inte utan vidare anses tillämplig i förevarande fall. I sådana sektorer där verksamheten i huvudsak baserar sig på arbetskraft, utgör ett kollektiv av arbetstagare som varaktigt förenas i en gemensam verksamhet en ekonomisk enhet. En sådan enhet kan följaktligen behålla sin identitet efter det att den har övertagits när den nye arbetsgivaren inte begränsar sig till att fortsätta verksamheten i fråga utan även övertar en huvuddel — i förhållande till antal och kompetens — av personalstyrkan som hans föregångare särskilt hade avdelat för detta uppdrag. När det gäller ett vaktbolag eller ett städföretag kan en organiserad grupp av arbetstagare som särskilt och varaktigt har avdelats för ett gemensamt uppdrag, i brist på andra produktionsfaktorer, utgöra en ekonomisk enhet.¹⁸

71. Vid en jämförelse av de egenskaper som kännetecknar leverans av måltider till sjukhus med städ- eller vaktverksamhet, framgår det att arbetskraften är mindre betydande i den första verksamheten än i de två andra, och är i vilket fall inte den huvudsakliga produktionsfaktorn. En verksamhet som består i leverans av måltider skiljer sig också från städverksamhet och vaktbolag på två andra sätt. Först och främst är de materiella produktionsmedlen

18 — Se domen i målet *Suzen* (ovan fotnot 3), punkt 21, dom av den 10 december 1998 i de förenade målen C-127/96, C-229/96 och C-74/97, *Hernández Vidal* (REG 1998, s. I-8179), punkt 27, och domen i målet *Temco* (ovan fotnot 4), punkt 26.

inom denna sektor viktigare än arbetskraften. För det andra spelar faktorer såsom sakkunskap, kunnande, planering och organisation en betydligt viktigare roll här än inom städ- och vaktverksamhet.

de immateriella tillgångarna är avgörande för företagets identitet och de utgör också en viktig konkurrensfaktor på marknaden.

Materiella tillgångar

72. Med tanke på de särdrag som kännetecknar leverans av måltider bör de faktorer som avser de immateriella och materiella tillgångarna samt personalen granskas, för att bevisa bevarandet av identiteten.

75. Förutom de immateriella tillgångarna är de materiella tillgångar som ställts till förfogande av uppdragsgivaren viktiga för driften av verksamheten.

Immateriella tillgångar

73. I föreliggande fall har Sodexho ersatt Sanrest. Därmed skedde inte någon övergång av arbetets organisation, ”know-how”, recept, lagerhållning, kostnadsberäkningar, menyer eller kostförslag. För ett företag som arbetar med leverans av särskilt sammansatta måltider är sådana immateriella tillgångar viktiga. Följaktligen inträffade inte en övergång av immateriella tillgångar.

74. Vad gäller företag som arbetar med leverans av måltider kan det konstateras att

76. Den nationella domstolen söker i detta hänseende få klarhet i betydelsen av att vatten-, gas-, och energianläggningar såväl som lokaler och utrustning har ställts till förfogande av uppdragsgivaren.

77. Kommissionen har i sin inlaga gjort gällande att Sodexho övertog sjukhusköken såväl som andra tillgångar som kan betraktas som materiella tillgångar och som till stor del bidrar till utövandet av verksamheten. Denna slutsats grundar sig enligt min uppfattning på en inkorrekt bedömning av fakta. De produktionsmedel som

ställs till förfogande av uppdragsgivaren är nämligen tillgängliga för innehavaren enbart under den period som avtalet är gällande. Eftersom uppdragsgivaren också är ägare av dessa produktionsmedel återtar han nyttjanderätten över dessa tillgångar när kontraktet löpt ut. Följaktligen går det i detta fall inte att säga att tillgångarna har övertagits.

Personalstyrkan

78. Den tredje punkten rör frågan huruvida nästan hela personalstyrkan övertogs av den nya arbetsgivaren. I detta fall övertog Sodexho inte en enda av Sanrests anställda. Strängt taget innebär detta, enligt domstolens rättspraxis, att en övergång inte har ägt rum. Emellertid lämpar det sig här att tillägga några kommentarer.

79. Enligt domstolens rättspraxis är ett eventuellt övertagande av personal en omständighet som den nationella domstolen skall beakta vid sin granskning av den aktuella transaktionen. Dock uppstår i detta skede två problem som för övrigt är tätt sammanlänkade. Å ena sidan syftar direktiv 77/187 till att skydda kontinuitet i arbetstagarnas rättigheter vid byte av arbetsgivare och gör det möjligt för dem att fortsätta sina anställningar hos den nya arbetsgivaren på samma villkor som hos

överlåtaren. Likväl medges i rättspraxis att en övergång inträffar om den huvudsakliga delen av personalen har övertagits. Föreliggande fall belyser denna motsägelse mellan regelverk och rättspraxis. Vid tiden för en övergång spelar de anställda inte bara en subjektiv roll som innehavare av såväl rättigheter som skyldigheter, utan även en objektiv roll i egenskap av "produktionsmedel" som övertas eller inte. Med andra ord kan de anställda i egenskap av "produktionsmedel" spela en viktig roll i bedömningen av huruvida en övergång har ägt rum eller inte och därmed även för frågan huruvida deras rättigheter består.

80. Det andra hindret ligger i risken för missbruk, såsom åberopats av Förenade kungarikets regering och kommissionen. Nya innehavareskulle, framför allt i de sektorer där verksamheten i huvudsak baserar sig på arbetskraft, kunna undvika en tillämpning av direktivet genom att inte överta personalen från den tidigare innehavaren. Jag är enig med Förenade kungariket och kommissionen som har påpekat att om det skulle vara nödvändigt att fästa extra vikt vid huruvida den nya innehavaren önskat överta personal eller inte för att kunna fastställa om en övergång har inträffat, skulle det skydd som direktivet ger huvudsakligen bero på parternas egna viljor.

81. Detta skulle vara i strid med gemenskapslagstiftarens intention, som är att skydda arbetstagare då ett företag byter ägare. Emellertid innebär inte detta att

arbetsgivaren i alla fall är förpliktigad att anställa dessa arbetstagare. Detta skulle gå emot principen om konkurrensfrihet, särskilt i en sektor som den för leverans av måltider, där kvaliteten på de anställdas arbete är avgörande för kvaliteten på tjänsten. Om innehavaren av en företagsmatsal exempelvis blir utbytt på grund av personalens dåliga arbete, skulle den nya uppdragstagaren vara konfronterad med samma personal som föregångaren inte varit nöjd med.

84. Förenade kungarikets regering har i sin inlägga gjort gällande att det kunde tänkas bli nödvändigt att beakta den nya innehavarens avsikter. Emellertid är det väldigt svårt att försöka utröna vilka åsikter såväl den nya som den tidigare innehavaren hade. Dessutom kan ett sådant subjektivt kriterium snabbt leda till ett kringgående av direktivet. Följaktligen kan de berördas intentioner inte räknas som ett kriterium för att fastställa om det skett en övergång av företag.

Andra omständigheter

82. Följaktligen anser jag att frågan huruvida personalen övertagits inte kan anses som ett avgörande kriterium i förevarande fall. Först och främst, såsom den nationella domstolen redan har konstaterat, handlar det om en sektor där utförandet av tjänsten inte enbart beror på arbetskraften utan också till stor del på materiella samt immateriella tillgångar. För det andra är frågan huruvida personalen borde ha övertagits eller inte, just den fråga som den nationella domstolen har beaktat.

85. En annan omständighet som enligt domstolen skulle kunna peka mot att det har skett en övergång av verksamhet är att kunderna övertagits. I detta fall åtog sig Sodexho genom ett kontrakt att leverera måltider och driva sjukhusets cafeteria. Å ena sidan är sjukhuset en kund till Sodexho, i den mån som detta har anförtrött åt Sodexho att utföra vissa tjänster visavi sjukhusets personal och patienter. Å andra sidan är dessa grupper de slutgiltiga mottagarna av sjukhuskökets och cafeterians tjänster. Det handlar således om en specifik kundkrets som är densamma också efter övergången.

83. För att bedöma huruvida enhetens identitet har bevarats skall följaktligen objektiva kriterier beaktas. I det hänseendet kan övertagandet av personalen inte utgöra ett villkor för en övergång av verksamhet, eftersom detta skulle vara en logisk konsekvens av direktivets tillämpning, om detta direktiv hade ansetts som tillämpligt.

86. För den händelse att, såsom i detta fall, en uppdragsgivare och en uppdragstagaresluter ett avtal med syfte att leverera måltider, är det faktum att kundkretsen förblir densamma oskiljaktigt från den typ av verksamhet som utövas.

87. Slutligen har det inte bestridits att de tjänster som utförts av såväl den nya som den tidigare uppdragstagaren är likartade, till och med identiska. Sodexho övertog Sanrests arbete med att leverera måltider till ett sjukhus. Till och med frågan om hur långt uppehållet mellan verksamheterna var är utan betydelse i förevarande fall, eftersom något uppehåll inte gjordes.

grund av faktorer som dess personal, arbetsledning, organisation av arbetet, driftmetoder och, i förekommande fall, det materiella samt immateriella driftkapital som det förfogar över.¹⁹ Enbart förlusten av ett tjänsteavtal till förmån för en konkurrent innebär i sig inte en övergång i den mening som avses i direktivet.²⁰

D — Sammanfattning

88. Redan i punkt 63 kom jag fram till att det i föreliggande fall inte har inträffat en övergång av verksamhet, om det inte av andra omständigheter framgår att företagets identitet trots allt har bevarats.

90. Den vikt som skall tillmätas de olika kriterierna vid bedömningen av huruvida det har förekommit en övergång i den mening som avses i direktivet varierar nödvändigtvis med hänsyn till den verksamhet som bedrivs och även till de produktions- eller driftmetoder som används i ifrågavarande företag, verksamhet eller del av verksamhet. I synnerhet som en ekonomisk enhet, inom vissa sektorer, kan fungera utan betydande materiella eller immateriella tillgångar, kan bibehållandet av en sådan enhets identitet, efter den transaktion som den är föremål för, hypotetiskt sett inte vara beroende av att sådana tillgångar har övertagits.²¹

89. Rättspraxis gällande föremålet för övergångar i den mening som avses i artikel 1.1 i direktivet visar att domstolen är snabb att medge bevarandet av en ekonomisk enhets identitet, förutsatt att denna bevarar en viss nivå av organisation och har en viss varaktighet, samt att dess identitet inte enbart är en följd av ett avtal som binder den vid en enda kund. Företagets identitet måste också bedömas mot bak-

91. I föreliggande fall leder inte fakta i målet till slutsatsen att det handlar om en övergång av verksamhet. Av de faktiska

19 — Dom i målet Süzen (ovan fotnot 3), punkt 15, och dom av den 26 september 2000 i mål C-175/99, Mayeur (REG 2000, s. I-7755), punkt 49. Se även mitt förslag till avgörande i målet Temco (ovan fotnot 4), punkt 55.

20 — Domar i målen Süzen (ovan fotnot 3), punkterna 15 och 16, och Liikenne (ovan fotnot 8), punkt 34.

21 — Domar i målen Süzen (ovan fotnot 3), punkt 18, Temco (ovan fotnot 4), punkt 25, och Hernández Vidal (ovan fotnot 18), punkt 26.

förhållandena framgår att immateriella tillgångar såsom menyer, kostnadsberäkningar och "know-how", inte har övertagits. Det har inte heller skett en överlåtelse av materiella tillgångar. Uppdragsgivaren ställde dessa till den nya innehavarens förfogande. De är enbart av betydelse vad gäller tecknandet av det nya kontraktet. Slutligen har personalen inte övertagits. Jag har redan angivit att det i detta fall inte är möjligt att anse att frågan huruvida den nya kontraktsinnehavaren har övertagit personal eller inte är ett avgörande kriterium. I denna typ av sektor är, såsom den nationella domstolen redan konstaterat, verksamheten nämligen inte enbart beroende av arbetsinsatser utan den är även i hög grad beroende av materiella och immateriella tillgångar. Dessutom är detta kriterium inte tillämpligt i en liknande situation, eftersom frågan huruvida personalen borde ha övertagits eller inte är just den fråga som den nationella domstolen har att ta ställning till.

92. De andra omständigheterna i fallet leder inte till en avvikande slutsats. Endast avtalet som avser utförandet av fastställda tjänster har övergått och detta är på intet sätt likvärdigt med en övergång av en ännu existerande ekonomisk enhet. En grundläggande förändring inträffade vad gäller identiteten hos den ansvarige för driften av

storköket och cafeterian. I egenskap av ny avtalspart med sjukhuset övertog Sodexho driften av verksamheten efter det att kontraktet med Sanrest löpt ut.

93. För att en övergång av verksamhet skall äga rum räcker det inte med att ett kontrakt med en viss innehavare upphör och att det tilldelas ett annat företag, vilket är fallet här. Enbart övertagandet av en verksamhet som tidigare bedrivits av ett annat företag, utan överlåtelse av tillgångar eller rättigheter, kan inte jämföras med en övergång av verksamhet. Förlusten av ett kontrakt utgör inte i sig själv ett tecken på en övergång av verksamhet i den mening som avses i direktivet.

94. Denna slutsats, som grundar sig på existerande rättspraxis, borde enligt mig vara tillfredsställande. I ett tidigare mål förklarade jag mer utförligt att domstolen, av juridiska såväl som av ekonomiska skäl, måste betrakta tillämpningen av direktiv 77/187 med försiktighet i sektorer där kontrakt i regel är tidsbegränsade, vilket är fallet här.²²

22 — Se mitt förslag till avgörande i målet Temco (ovan fotnot 4), punkterna 33 till 40.

VI — Förslag till avgörande

95. Med hänsyn till det ovan anförda föreslår jag domstolen att den skall besvara den nationella domstolens fråga på följande sätt:

Artikel 1.1 i rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid övergång av företag, verksamhet eller delar av verksamheter skall tolkas så att det inte har skett en övergång av verksamhet då den ansvarige för driften av ett sjukhus, som hittills har gett ett storköksföretag i uppdrag att förse sjukhusets patienter och personal med mat och dryck till priser som är beräknade med utgångspunkt i de måltider en person intar under en dag, och sjukhuset för detta ändamål har ställt till förfogande vatten och energi såväl som utrymmen (företagets kök) och den nödvändiga utrustningen, efter att ha sagt upp kontraktet, överlåter dessa uppgifter och de tillgångar som tidigare ställts till förfogande till det första företaget till ett annat företag som bedriver verksamhet inom storköksbranschen, då detta sker utan att den sistnämnde övertar de tillgångar — personal, lager och dokument som tillkommer kostnadsberäkningar, menyer, kostförslag, recept eller annan dokumenterad erfarenhet — som det första företaget självt bidragit med.